TOM-KRISTIAN HEINÄAHO

SURUJEN SISAR

TOSITARINA JEHOVAN VÄHÄPÄTÖISISTÄ

LIND&CO

SURUJEN SISAR

TOSITARINA JEHOVAN VÄHÄPÄTÖISISTÄ

TOM-KRISTIAN HEINÄAHO

SURUJEN SISAR

TOSITARINA JEHOVAN VÄHÄPÄTÖISISTÄ

LIND&CO

www.lindco.se
info@lindco.se
ISBN 978-91-8120-020-1

KL 99.1

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § (”tekstin- ja tiedonlouhinta”) mukaisesti on kielletty.

© Tom-Kristian Heinäaho ja Bokförlaget Lind & Co Ab, 2026

Kansi: Markus Paajala
Kannen valokuva perhealbumista
Taitto: Markus Paajala
Kustantaja: Bokförlaget Lind & Co Ab, Box 1052, 101 39 Tukholma, Ruotsi
Paino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

Olen muuttanut tässä kirjassa esiintyvien ihmisten nimiä ja joitain tapahtumiin liittyviä yksityiskohtia suojellakseni henkilöiden yksityisyyttä. Minun lisäkseni vain muutama henkilö esiintyy oikealla nimellään. Kiitos, sisareni Tuula (se ei ole hänen oikea nimensä), jakamistasi muistoista ja muistiinpanoista.

Lokakuussa 2026,
Tom-Kristian Heinäaho

PROLOGI

Tuijotin puhelinta epäuskoisena. Viestissä luki ”Haluan kuolla!”, ja sen oli lähettänyt sisareni Tuula. Tärisevin käsin luin viestiä uudestaan ja uudestaan.

Olin kyllä huomannut, että Tuula oli viime aikoina ollut normaalia hiljaisempi ja jollain tavalla etäinen. Se oli epätavallista, sillä meillä oli ollut aina hyvin läheiset välit lähes neljän vuoden ikäerosta huolimatta. Olin tuolloin 33-vuotias, ja Tuula täyttäisi muutaman kuukauden päästä 37.

Jotain oli selvästi tapahtunut, emmekä puhuneet enää toisillemme yhtä avoimesti kuin ennen.

Tunsin itseni neuvottomaksi, mutta valitsin Tuulan numeron. Hän ei vastannut.

Sen piti olla aivan tavallinen torstai-ilta. Olin ollut valtakunnansalilla Jehovan todistajien kokouksessa, kuten joka torstai. Olin pitänyt kokouksessa puheen, mikä oli myös viikoittain toistuva asia. Tuulaa ei ollut kokouksissa näkynyt pitkään aikaan, ja seurakuntalaiset kyselivät minulta, missä sisareni oli. Mistäs minä sen olisin tiennyt? En ollut kehdannut kysyä. Seurakuntalaisten mielestä Tuulalla ei voinut olla asiat hyvin. Oli huonouden merkki, jos ei tullut valtakunnansalille tai lähtenyt oville julistamaan.

Kirjoitin tekstiviestin mutta pyyhin sen saman tien pois. Mitkään sanat eivät tuntuneet tuossa tilanteessa järkeviltä tai

sopivilta. Olin jo soittamassa hätäkeskukseen, mutta viime hetkellä päätinkin tilata taksin Munkkivuoresta Pikku Huopalahteen. Ohimoissani jyskytti, enkä meinannut löytää puhelimeni valikosta taksin numeroa. Laskin mielessäni, kuinka kauan matka kestäisi.

Minuutit kuluivat tuskallisen hitaasti, kun odotin taksia kotini edessä Teljäntiellä. Lopulta auto saapui. Avasin etuoven ja paiskasin sen välittömästi uudestaan kiinni taksikuskin vilkaistessa minua yllättyneenä. Matkustajat eivät Helsingissä istu taksin etupenkillä, jos takapenkillä on tilaa; se oli ensimmäisiä asioita, joita opin uudesta kotikaupungistani perheemme muutettua Mäntästä Helsinkiin kuusitoista vuotta aikaisemmin. Toinen oppi oli se, ettei pääkaupunkia koskaan kutsuttu Hesaksi, vaan Helsingiksi tai Stadiksi. Sen läksyn olenkin oppinut paremmin.

Perheemme liittyi Jehovan todistajiin 1970-luvun alkupuolella. Olemme myöhemmin keskustelleet sisareni kanssa useasti siitä, mikä sai tuon muutoksen aikaan isässä ja äidissä. Kummankaan lapsuuden perheet eivät olleet uskonnollisia. Loppuvuodesta 1971 äiti päästi Jehovan todistajat kotiimme ja alkoi käydä hengellisiä keskusteluja heidän kanssaan. Ehkä hän tunsi itsensä yksinäiseksi kotirouvaksi ja kaipasi seuraa. Meitä lapsia oli silloin kolme. Isosiskoni Tuula on syntynyt vuonna 1966 ja vanhempi veljeni vuotta myöhemmin. Minä olin yksivuotias, kun Jehovan todistajat astuivat elämäämme. Myöhemmin sain vielä kaksi pikkuveljeä. Toinen heistä oli Tuomo, jonka kohtalosta kirjoitin esikoiskirjassani.

Isäni oli mukana poliittisessa toiminnassa ja vastusti aluksi äidin kiinnostusta Jehovaa ja hänen palvelijoitaan kohtaan. Aina, kun Jehovan todistajat saapuivat luoksemme, isä lähti sanaakaan sanomatta ulos ja otti minut mukaansa. Näin meille on kerrottu. Isä itse selitti myöhemmin, että häneen teki lopulta

vaikutuksen se, että Jehovan todistajilla tuntui olevan vastaus kaikkeen, ja hän kaipasi vastauksia. Kun Lilja ja Urho taas kerran saapuivat Mäntän seurakunnasta äidin luokse keskustelemaan Raamatusta, isäkin päätti jäädä kuuntelemaan.

Isä oli aktiivisesti mukana Työväen ja Pienviljelijäin Sosialidemokraattisen Liiton toiminnassa. Tuo puolue sulautettiin SDP:hen vuonna 1973. Myöhemmin isä väitti, että politiikasta luopuminen oli hänelle helppoa, koska puolue, johon hän oli kuulunut, lakkasi olemasta. Minä en usko tuota selitystä. Niin kauan kuin olen hänet tuntenut, hänen puheissaan on aina kuulunut vasemmistolainen ajattelutapa.

Äiti otti Jehovan todistajien kasteen vuoden 1972 lopussa ja isä seuraavana vuonna. Äiti oli niin innoissaan vasta löytämästään ”totuudesta”, että puhui siitä taukoamatta myös sisaruksilleen, minkä seurauksena neljä sisarta liittyi myös Jehovan todistajiin.

Mutta siirrytäänpä takaisin tuohon vuoden 2003 viileään kevätiltaan Munkkivuoreen.

Olin siis kammennut itseni taksin takapenkille ja pyytänyt hätäisesti kuskia ajamaan Kallioportaankadulle. Taksinkuljettaja ei tuntunut ymmärtävän osoitetta.

”Siis Kallioon? Porthaninkadulle?” hän kysyi.

Ilmeisesti puhuin hätääntyneenä jotenkin epäselvästi, joten toistin osoitteen uudestaan selkeämmin artikuloiden mutta vapisevalla äänellä. Yritin saada ääneeni ryhtiä, mutta kuulostin varmasti itkuiselta.

Keväinen karu maisema vilisi auton ikkunan takana. Pidin puhelinta kädessäni ja odotin uutta viestiä. Sitä ei koskaan tullut, ja lopulta taksi saapui määränpäähän. Maksettuani kyydin kiiruhdin alaovelle ja painoin ovisummeria. Lopulta kuulin, kun ovipuhelimen luuri nostettiin. Kukaan ei kuitenkaan sanonut mitään, puhelimesta kuului vain hiljainen nyyhkytys.

”Tomppa tässä”, sanoin. ”Päästätkö mut sisään?”

Ovi aukesi.

Kun viimein olin päässyt sisareni ovelle, huomasin sen olevan raollaan. Astuin varovaisesti sisään ja annoin katseeni kiertää asunnossa. Tuulan kaksio oli siisti niin kuin aina ennenkin. Jokainen tavara oli huolitellusti omalla paikallaan. Tiskipöytä kiilteli puhtauttaan, eikä sängyn päiväpeitossa näkynyt ryppyäkään. Tämä ei näytä masentuneen ihmisen kodilta, ajattelin silloin ja häpesin samalla hetkellä ajatustani. Aivan kuin en olisi uskonut, että sisareni voi oikeasti huonosti.

Tuula istui sohvan reunalla pää painuksissa. Istahdin hänen viereensä ja mietin, mitä sanoa. Hiljaisuuden keskellä kuulin Tuulan nyyhkytykset.

”Ei mulla ole ketään”, hän sanoi lopulta.

Kiersin varovasti käteni Tuulan hartioiden ympärille ennen kuin uskalsin sanoa mitään. Kaikki lauseet tuntuivat typeriltä. Lopulta kysyin, halusiko Tuula puhua.

Miten me olemme tähän päätyneet, päässäni takoi. Miten ihmeessä me olimme nyt tässä, kun vielä lapsina meillä oli tapana istua vierekkäin sohvalla ja katsoa missikisoja ja Euroviisuja? Sisartani halatessani olisin niin kovasti halunnut saada takaisin ne onnen häivähdykset, joita tunsimme leikkiessämme 70-luvun missejä ja iskelmätähtiä.

Uudessa muistelmateoksessaan Tom-Kristian Heinäaho kertoo isosiskonsa Tuulan tarinan. Jehovan todistaja -perheessä kasvaneet sisarukset palaavat muistoissaan menneille vuosikymmenille. Tom-Kristian yrittää ymmärtää, millaista isosiskon elämä on ollut uskonnollisessa yhteisössä, jossa naisen tehtävä on olla miehelle alamainen. Tuula on lupautunut kertomaan elämästään, mutta jokin tuntuu pidättelevän häntä.

Samalla kun Tom-Kristian tekee tutkimusmatkaa sisarensa muistoihin, hän törmää kirjailijana esteisiin. Toisen ihmisen tarinan sanoittaminen ei olekaan yhtä helppoa kuin oman elämän avaaminen yleisölle.

Surujen sisar on jatkoa Tom-Kristian Heinäahon esikoisteokselle *Saatanasta seuraava*, joka voitti Storytelin Suuren äänikirjapalkinnon tietokirjat ja elämäkerrat -kategoriassa vuonna 2025.

KL 99.1 • ISBN: 978-91-8120-020-1

9 789181 200201

WWW.LINDCO.SE